

## KAPITAL BOZORNING KADRLAR TA'MINOTINI YAXSHILASH YO'LLARI

Jo'rayeva Gulnozaxon Shoirova<sup>1</sup>

<sup>1</sup> Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Biznes

va tadbirkorlik oliy maktabi magistratura sirtqi ta'lim

“Kapital bozor va birja ishi” yo'nalishi tinglovchisi

### MAQOLA MA'LUMOTI

### ANNOTATSIYA:

#### MAQOLA TARIXI:

Received: 27.10.2024

Revised: 28.10.2024

Accepted: 29.10.2024

#### KALIT SO'ZLAR:

malaka  
yetishmovchiligi,  
xalqaro tajriba  
almashinuvi, kadrlar  
siyosati

Ushbu maqola kapital bozorining kadrlar ta'minotini yaxshilash yo'llarini o'rganadi. Kapital bozorining samarali ishlashi uchun malakali mutaxassislar zarur bo'lib, ularning ta'minoti bir qator muammolar bilan bog'liq. Maqolada kadrlar ta'minotidagi asosiy muammolar, jumladan, malaka yetishmovchiligi, ta'lim tizimidagi kamchiliklar va ish joylaridagi raqobat haqida so'z yuritiladi. Shuningdek, malakali kadrlarni tayyorlash va jalb qilish uchun taklif etiladigan chora-tadbirlar, masalan, ta'lim va trening dasturlari, mentorlik tizimlari va xalqaro tajriba almashinuvi kabi usullar ko'rib chiqiladi. Ushbu tadqiqot kapital bozorining barqarorligini va o'sishini ta'minlash uchun zarur bo'lgan kadrlar ta'minotini rivojlantirishga qaratilgan strategiyalarni ishlab chiqishga yordam beradi.

**KIRISH.** Bozor iqtisodiyoti sharoitidagi bugungi bosqichda iqtisodiyotni moliyalashtirish uchun ichki mablag'lar yetarli emasligi ma'lum haqiqat. Aholi va ehtiyojlar muntazam o'sib borayotgan bir vaqtda yuqori texnologik rivojlanish, oziq-ovqat xavfsizligini ta'minlash va boshqa sohalarni kompleks taraqqiy ettirishda biznes sub'ektlari va hukumatlar mablag'lariga qo'shimcha tashqi manbalardan moliyaviy resurslar jalb qilish zarurati mavjud. Shunday sharoitda iqtisodiyot sub'ektlari uchun moliyaviy resurslar va kapital jalb qilish muhim manbalaridan biri moliya bozori va uning elementi hisoblangan kapital bozoridir.

Kapital bozori - bu moliyaviy resurslarni taqdim etish va olish jarayonlarini o'z ichiga olgan iqtisodiy tizimdir. U korporatsiyalar, davlatlar va boshqa tashkilotlar uchun uzoq muddatli moliyaviy mablag'larni jalb qilish va investitsiyalarni amalga oshirish imkoniyatini yaratadi.

1. Kadrlar Ta'minotidagi Muammolar

Kapital bozorining kadrlar ta'minotida bir qator muammolar mavjud:

- Malaka yetishmovchiligi: Tez o'zgarayotgan bozor sharoitlari malakali mutaxassislariga bo'lgan talabni oshirmoqda, ammo ta'minot yetarli emas.
- Ta'lim tizimidagi kamchiliklar: Oliy ta'lim muassasalari moliya va iqtisodiyot sohaslarida zamonaviy talablarni qondira olmayapti.
- Ish joylaridagi raqobat: Yangi avlod mutaxassislari o'z maqsadlariga erishish uchun raqobatlashishi kerak, bu esa ularning ishga joylashishini qiyinlashtiradi.

2. Rivojlanish Istiqbollari

Kapital bozorining kadrlar ta'minotini yaxshilash uchun bir qator chora-tadbirlarni amalga oshirish zarur:

- Ta'lim va trening dasturlari: Oliy ta'lim muassasalari va professional trening markazlari orqali moliya sohasida zamonaviy bilimlarni olish imkoniyatlarini yaratish.
- Mentorlik dasturlari: Tajribali mutaxassislar yangi avlod kadrlariga yo'l-yo'riq ko'rsatishi, ularning malakasini oshirishda yordam berishi mumkin.
- Xalqaro tajriba almashinuvi: Xalqaro moliya institutlari bilan hamkorlik qilib, tajriba almashish va malaka oshirish dasturlarini tashkil etish.

3. Kapital bozorining kadrlar ta'minotini yaxshilash uchun bir qancha strategiyalarni ko'rib chiqish mumkin:

- Ta'lim va malaka oshirish: Kadrlar uchun doimiy ta'lim dasturlarini tashkil etish, yangi texnologiyalar va bozor talablariga mos ravishda malaka oshirish imkoniyatlarini yaratish.
- Ishga qabul jarayonini optimallashtirish: Yaxshi ishga qabul jarayonini ishlab chiqish, professional va shaxsiy sifatlarni baholashda innovatsion usullarni qo'llash.
- Motivatsiya va rag'batlantirish: Kadrlarni rag'batlantirish uchun samarali tizimlar yaratish, shu jumladan mukofotlar, bonuslar va boshqa motivatsion mexanizmlar.
- Ish joyida qulay sharoitlar yaratish: Ish joyida qulay sharoitlar, masofaviy ish imkoniyatlari va balansli ish hayotini ta'minlash.
- Kadrlar almashinuvi: Yangi kadrlarni jalb qilish uchun turli xil kanallarni (masalan, ijtimoiy tarmoqlar, professional tarmoqlar) faol ishlatish.
- Tarmoq va hamkorlik: Ta'lim muassasalari bilan hamkorlik qilish, talabalar va bitiruvchilar bilan aloqalarni o'rnatish.
- Innovatsion texnologiyalarni joriy etish: Kadrlar boshqaruvi jarayonida zamonaviy texnologiyalarni (masalan, sun'iy intellekt) qo'llash.

➤ Tahlil va monitoring: Kadrlar ta’minoti bo’yicha statistik tahlillar o’tkazish va natijalarni doimiy ravishda monitoring qilish.

Ushbu strategiyalar yordamida kapital bozorning kadrlar ta’minotini yaxshilash mumkin.

So’nggi yillarda mamlakatimiz iqtisodiyotining global iqtisodiyot sari tobora ochilib borayotganligi moliyaviy bozor, shu jumladan kapital bozorini rivojlantirish uchun ko‘plab imkoniyatlarni yuzaga keltirmoqda. Bunday imkoniyatlardan samarali foydalanishda davlatning roli nihoyat darajada yuqori bo‘lib, so‘nggi yillarda hukumatimiz tomonidan qabul qilingan quyidagi asosiy me’yoriy-huquqiy hujjatlar kapital bozorining rivojlanishini ta’minlab bermoqda:

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-yil 13-apreldagi “Kapital bozorini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PF-6207 sonli Farmoni bilan 2021–2023-yillar uchun kapital bozorini rivojlantirishning maqsadli ko‘rsatkichlari ishlab chiqilgan bo‘lib, bular 2023-yilgacha bo‘lgan muddatda mamlakatimizda kapital bozori rivojlanishining asosiy yo‘nalishlarini belgilab berdi (1-jadvalga qarang);

1-jadval

2021–2023-yillarda kapital bozorini rivojlantirish dasturini amalga oshirish natijasida erishiladigan maqsadli ko‘rsatkichlar<sup>38</sup>

T/r	Ko‘rsatkichlar nomi	O‘lchov birligi	Yillar			
			2020 (amalda)	2021	2022	2023
1.	Erkin muomaladagi qimmatli qog‘ozlarga asoslangan bozor kapitallashuvi	trln so‘m	1,9	4,9	14,5	45
2.	Erkin muomaladagi qimmatli qog‘ozlarning umumiy qiymati	foizda (YAIM ga nisbatan)	0,3	0,7	1,9	5
3.	Korporativ obligatsiyalarning umumiy qiymati	trln so‘m	0,16	0,75	1,88	3,94
		foizda (YAIM ga nisbatan)	0,03	0,1	0,3	0,5
4.	“Moliya va investitsiya savodxonligi” dasturi asosida qamrab olinadigan aholi va tadbirkorlik subyektlari soni	nafar	–	5000	20000	40000
5.	Investitsiya hisob raqamlari soni	yil davomida faol bo‘lgan depo hisobvaraqlar	4000	6000	10000	20000
6.	Hududiy investitsiya dasturlari doirasidagi loyihalarning qimmatli qog‘ozlar chiqarish orqali moliyalashtirilgan qismi	foizda (hududiy investitsiya dasturi qiymatiga nisbatan)	–	1	3	5

<sup>38</sup> O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-yil 13-apreldagi “Kapital bozorini yanada rivojlantirish choratadbirlari to‘g‘risida”gi PF-6207 sonli Farmoni. [www.lex.uz](http://www.lex.uz)



Xulosa qilib aytganda, Kapital bozorining samarali ishlashi uchun malakali kadrlar ta'minoti muhim ahamiyatga ega. Kadrlar ta'minoti sohasidagi muammolarni hal qilish va rivojlanish istiqbollari amalga oshirish orqali biz bozorning barqarorligini va o'sishini ta'minlashimiz mumkin. Malakali mutaxassislar tayyorlash va jalb qilish bo'yicha choratadbirlarni amalga oshirish, kelajakda kapital bozorining muvaffaqiyatli rivojlanishiga hissa qo'shadi.

**Foydalanilgan adabiyotlar:**

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-yil 13-apreldagi "Kapital bozorini yanada rivojlantirish choratadbirlari to'g'risida"gi PF-6207 sonli Farmoni. [www.lex.uz](http://www.lex.uz)
2. Kapital bozori. Darslik / S.Elmirzayev va boshqalar. – T.: "Iqtisod Moliya", 2021. - 286 b.
3. Baker, H. K., English, P. (2011). The Future of Financial Services: How to Improve Human Capital in the Financial Sector. Journal of Financial Services Research.
4. Becker, G. S. (1993). Human Capital: A Theoretical and Empirical Analysis, with Special Reference to Education. University of Chicago Press.
5. Schultz, T. W. (1961). "Investment in Human Capital." American Economic Review.
6. World Economic Forum. (2020). "The Future of Jobs Report 2020." Online] Available at: [weforum.org (<https://www.weforum.org/reports/the-future-of-jobs-report-2020>)
7. OECD (2018). "The Future of Education and Skills: Education 2030." Online] Available at: [oecd.org (<https://www.oecd.org/education/2030-project/>)